

Els fons musicals Ramon Carnicer i Ramon Florensa de l'Arxiu Històric Comarcal de Tàrraga

Olga Niubó Sala

Resumen. *Los fondos musicales Ramon Carnicer y Ramon Florensa del Archivo Histórico Comarcal de Tàrraga*

El Archivo Histórico Comarcal de Tàrraga (Lleida) conserva seis fondos musicales. Olga Niubó ha descrito y catalogado el Fons Ramon Carnicer y el Fons Ramon Florensa. Este último lo forman un total de 483 manuscritos; contiene también música impresa de finales del siglo XIX. Se ofrece un índice de compositores y el número de obras de cada uno de ellos. El repertorio que ofrecen es principalmente eclesiástico. Olga Niubó pertenece al equipo de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Résumé. *Les fonds musicaux Ramón Carnicer et Ramón Florensa des Archives Historiques Régionales de Tàrraga*

Les Archives historiques régionales de Tàrraga (Lérida) conservent six fonds musicaux. Le *Fons Ramón Carnicer* et le *Fons Ramón Florensa* ont été décrits et catalogués par Olga Niubó. Le *Fons Ramón Florensa* comprend un total de 483 manuscrits ainsi que de la musique imprimée de la fin du XIXe siècle. Les compositeurs sont classés dans un index et il est possible d'y consulter le nombre des œuvres de chacun d'entre eux. Le répertoire qu'ils offrent est principalement ecclésiastique. Olga Nubió fait partie de l'équipe de l'UAB.

Abstract. *The Ramon Carnicer and Ramon Florensa musical funds of the Regional Historical Archive of Tàrraga*

The Regional Historical Archive of Tàrraga (Lleida) maintains six musical funds. Olga Niubó described and compiled the Ramon Carnicer and the Ramon Florensa Funds. The latter is made up of a total of 483 manuscripts and also contains printed music from the end of the 19th century. It also includes an index of composers and the number of works by each one of them. The repertory offered is mainly ecclesiastical. Olga Niubó is a member of the team from the Universitat Autònoma de Barcelona.

Zusammenfassung. *Die musikalischen Grundlagen von Ramon Carnicer und Ramon Florensa des Historischen Landarchivs von Tàrrega*

Das Historische Landarchiv von Tàrrega (Lleida) verfügt über sechs musikalische Grundlagen. Olga Niubó beschrieb und katalogisierte die Fons Ramon Carnicer und Fons Ramon Florensa. Letzteres enthält insgesamt 483 Manuskripte; ebenso Musikwerke, die Ende des 19. Jahrhunderts gedruckt wurden. Es wird ein Verzeichnis der Komponisten und die Anzahl der jeweiligen Werke geboten. Das Repertoire ist hauptsächlich kirchlich. Olga Niubó gehört zum Team der Autonomen Universität von Barcelona.

L'Arxiu Històric Comarcal de Tàrrega, creat el 1986, conserva sis fons musicals. El primer que es va adquirir va ser el de Ramon Florensa (†1910), organista de la parròquia de Tàrrega, conservat en 21 capsos d'arxivador; seguidament vingueren els de l'Orfeo de Tàrrega, conservat també en 21 arxivadors, els quals corresponen a l'arxiu particular de Jaume Vidal i Sastre, que en va ser el director fins al 1967; l'anomenat Fons Ramon Carnicer, en 15 arxivadors; el Fons Lluís Sarret (†1937), mestre de capella de l'església parroquial de Tàrrega, en 11 arxivadors; i d'altres fons més minoritaris com el Robert Governà, en 2 arxivadors; el Fons «Saltar a la fama», extret d'un programa de ràdio, en 4 arxivadors; el Fons «La Lira Tarraguense», en 2 arxivadors, i el Fons de l'Església Parroquial, conservat en 2 capsos d'arxivador.

I. El Fons Ramon Carnicer

El Fons Ramon Carnicer està format per quinze capsos d'arxivador, les quals contenen un manuscrit dels Goigs a Sant Vicenç de Paül de Ramon Carnicer; nombroses partitures fotocopiades d'obres de Carnicer, procedents d'arxius i biblioteques de Madrid, articles sobre l'autor apareguts en revistes de la comarca o especialitzades, llibres diversos, i dos exemplars de l'edició moderna de les Completes.

L'únic manuscrit d'aquest fons correspon als «Gozos de St. Vicente de Paul. Del Mtro. Carniser», en Fa M, 6/8, del qual es conserven 2 bifolis i 4 folis, amb les partícules de Ti 2, C 1/2, T 2, B1 Coro, B2 Coro. Es tracta d'una obra incompleta, l'estructura de la qual és la següent: [1] «Allº», *Pues que en el cielo ensalzado oído*; [2] «Copla 1ª a Solo» / «Copla 2ª Solo a la Respuesta» / «Copla 3ª a Duo», *De Dios enviado al mundo para su bien* [3] Respuesta, *Sed con Dios nuestro Valido Vicente padre clamado*¹.

Aquesta obra de Ramon Carnicer és l'única còpia que fins ara es conserva, i abans de la celebració del bicentenari del seu naixement, el 1989, probablement formava part del Fons Ramon Florensa. Així ho van palesar Josep Maria Vilar i Maria Ester-Sala en l'article que van publicar a l'*Anuario Musical*, 42

1. Vegeu-ne també la descripció que en fan Víctor Pagan i Alfonso de Vicente, en el seu *Catálogo de obras de Ramón Carnicer*. Madrid: Fundación Caja de Madrid, 1997, p. 144.

(1987), p. 234, i a la *Revista Musical Catalana*, 56 (1989), p. 40. Mentre que en el primer article solament donaven testimoni de la localització d'alguna obra de l'autor a l'Arxiu Històric Comarcal de Tàrraga, en el segon, tot i no citar el títol ni el nombre d'obres conservades de l'autor, van explicitar que hi havia algun manuscrit de Carnicer en el Fons Ramon Florensa de l'esmentat Arxiu.

Ara bé, amb motiu de la celebració del bicentenari, el 1989, sembla que es va prendre la decisió, política, de crear un Fons Ramon Carnicer dins de l'Arxiu Històric Comarcal de Tàrraga, i això en bona part es va fer gràcies a una «valuosa aportació» de la cantant Isabel Fuentealba².

Probablement, l'aportació de la Sra. Fuentealba consistí en la donació a l'AHCT de la reproducció fotocopiada de les obres de Carnicer conservades en arxius i biblioteques de Madrid. D'aquesta manera, es podria explicar el petit viatge que, el 1989, va fer el manuscrit dels Goigs de Sant Vicenç de Paül, del Fons Florensa al nou Fons Carnicer del mateix arxiu.

D'altra banda, dins d'aquest mateix fons Carnicer s'hi localitzen també diversos articles i reportatges que fan referència a l'autor, ressenyes biogràfiques, i els tríptics i escrits editats amb motiu de les celebracions del seu centenari i bicentenari.

També s'hi conserven diversos treballs sobre la biografia, la trajectòria i l'obra de Ramon Carnicer, realitzats per Juana Maria Rodríguez de Acuña Cruz. De fet, aquesta filòloga, d'origen xilè, va fer una recerca i elaborà una sèrie d'escrits i treballs sobre Carnicer, però pel que sembla en el seu moment se'ls va atribuir un polític targarí, la qual cosa va provocar, fins i tot, la celebració d'un judici en el qual es demostrà que l'esmentada biògrafa era l'autora de la recerca.

El fons original, doncs, del qual procedeixen realment els Goigs de Sant Vicenç de Paül és el Fons Musical Ramon Florensa, un fons que va ser cedit el 1987, i que prové de l'arxiu particular de mossèn Ramon Florensa i Candàlia (?-1910), de qui sabem que va arribar a ser un virtuós del piano, i que era fill de Miquel Florensa i Artigues, organista i director d'una banda de música de Tàrraga. Probablement Miquel Florensa era el mestre de capella i organista de l'església parroquial i tenia el fons musical propi de l'església, però des que es va produir la Guerra Civil, aquest fons es devia traslladar a la casa particular de la família Florensa com a mesura de protecció, i uns anys més tard la mateixa família va donar el fons a l'Arxiu Històric Comarcal de Tàrraga, que va considerar-se així com a patrimoni públic.

2. Gener Gozalvo en el seu article «El bicentenari de Ramon Carnicer», a la revista *Nova Tàrraga* de l'any 1990, a la primera pàgina va escriure: «Valguin, doncs, aquestes breus ratlles per agrair a la Sra. M. Isabel Fuentealba, destacada cantant, aquest gest envers la ciutat de Tàrraga, un més dels que ha gestionat amb entusiasme i desinterès per tal de donar la dignitat escaient als actes finals de les celebracions del segon centenari del naixement del gran músic Targarí. L'Arxiu Comarcal serà l'encarregat de vetllar per la conservació i difusió d'aquesta valuosa aportació, al costat de tot el Fons Musical Ramon Carnicer que custodiem des de l'any passat, i que esperem que no deixi d'enriquir-se en el futur».

II. El Fons Ramon Florensa

El material musical del Fons Ramon Florensa es conserva en 21 capsos, les quals contenen els manuscrits que hem inventariat d'acord amb els criteris dels equips de Patrimoni Musical de la UAB, i en aquest moment estan pendents de la classificació i l'ordenació definitives. El seu estat de conservació és bastant bo, tot i que s'ha hagut de fer neteja d'alguns manuscrits i que hi ha un seguit de partitures molt malmeses per la humitat o per la mateixa tinta ferro-gàl·lica. El repertori conservat pertany majoritàriament al segle XIX, per bé que també hi ha algunes obres dels segles XVIII i XX.

El Fons Ramon Florensa l'integren un total de 483 manuscrits, dels quals 261 són obres d'autor i 223, obres anònimes; a més d'alguns documents fragmentaris. A banda d'aquest *corpus* de manuscrits, encara que amb menor mesura, hi ha alguns exemplars de música impresa de finals del segle XIX. En referència als manuscrits d'autor, us presentem un índex de compositors i el nombre d'obres que ens consten de cadascun:

BAGUER, Carles, 13	LLADÓ, R., 1
BARBA, Josep, 1	LLEYS, Jaume Joan, 1
BELLINI, 1	MAYMÓ, Ignaci, 10
BOP I PONTONS, Antoni, 1	MASSOT Planes, Josep, 1
BROS, Joan, 1	MOMÉR, 1
BRUGUÉS I CODINA, Manuel, 4	NICOLAU, Ramon, 2
DOMENECH, R., 1	PONT, Joan, 19
DURÁN, Pere, 1	PAYSÁ, Vicente, 1
FLORENSA I ARTIGUES, Miquel, 26	POU, J., 1
FERRER, Mateu, 2	PUIG, Bernat Calbó, 1
FLAVIAN, J. i PERE CLAVER, J., 1	RAMÓN, 1
FLORENSA I CANDÀLIA, Ramon, 24	RIBES SORO, Joan, 2
FLORENSA, P. De M., 89	SAURI, 1
FURÉS, Salvador, 27	VERDI, 1
GABRIEL, Pere, 1	VIDAL, Salvador, 4
GÜELL, Josep, 1	VILA, Celestino, 3
J.M., 1	XAUDIERA, Francesc, 11
JORDAR, Lluís G., 1	

Com podem veure, hi ha un gran llistat de compositors autòctons, entre els quals figuren el mateix Ramon Florensa i Candàlia i el seu pare, Miquel Florensa i Artigues; o Ramon Nicolau Carreño (1849-1916), prevere i llicenciat en dret, regent a l'església de la Mercè de Tàrraga i ecònom de la parroquial del Talladell.

Pel que fa als gèneres musicals, hi ha una presència majoritària del repertori eclesial, amb una important quantitat de misses, completes, rosaris, lamentacions, parenostres, himnes, goigs, etc., la qual cosa sembla vincular la procedència dels fons amb la parròquia. Hi ha també una part notable de música instrumental, on destaca la música per a teclat, algunes marxes, masur-

ques, passos dobles, valsos o schottischs. Cal fer també esment de la presència en el mateix fons de les cobertes d'un joc de salmòdies escrites en notació quadrada, que daten, aproximadament, del segle XIV.